

Zsigmond Győző

VÁROSBAN GOMBÁSZNI:
KI HALLOTT ILYET?!

Szokták mondani, hogy a gyermek születéséhez hasonló nagy esemény az, ha valakinek könyve jelenik meg. Nos, Farkas János esetében hozzátéhető ehhez, hogy szerencsésen közreműködött a lánya is: festményei találó és mutatós kiegészítések, a városi gombák meg a városi gombász megjelenítései. A család, a munkatársak, a László Kálmán Gombászegyesület (melynek egy ideje titkára) egyaránt mellé állt, így jelenhetett meg ez a világviszonylatban is párját ritkító monografikus könyv, mely Sepsiszentgyörgy gombavilágát mutatja be.¹

Évtizednél hosszabb, lelkiismeretes kutatás eredménye a mű, a szaktársakkal való konzultálásnak és a szakirodalomban való bűvárkodásnak a gyümölcse.

Szórványos előzmények után a városi mikológia és etnomikológia művelése elsősorban Farkas János munkásságának köszönhető, s e tudományterületek képviselői várhatóan az ő nyomdokain fognak majd haladni. A szerző igazi lokálpatriótaként (szerinte városa kiérdemelné a *gombászat fővárosa* címet), ugyanakkor okleveles gombászként számol be Sepsiszentgyörgy gombavilágáról, szól a kutatás előzményeiről, módszereiről, és rátér az alapos és szemléletes képekkel ellátott adattár ismertetésére úgy, hogy az a nem szakemberek számára is beszédes, olvasmányos legyen.

1 Farkas János: *Sepsiszentgyörgy gombái*. Barót, 2025, Tortoma Kiadó.

Társadalmi és természeti értékek sajátos megközelítése történik e könyvben, amely egyszerre gombászélmény-beszámoló és kutatási eredmények szakszerű közlése.

A szerző számos gombafaj és élőhelyeik vizsgálatával segíti a gombászat felfedeztetését az olvasó számára. Több esetben eddig a környékről nem is jelzett, nemzetközi szempontból is érdekes részletekkel szolgál.

A megszokottnál terjedelmesebb bevezető részek segítik a kevésbé szakértőt is elmélyülni; érdekességekkel fűszerezve hozza közelebb a mikológiát az olvasóhoz, mielőtt a városban talált gombák leltározására kerítene sort. Az előszóban jelzi, hogy a városi gombászat alig kutatott terület. Erről nem csupán könyvekből, de a világhálón is alaposan tájékozódott. (Megjegyzendő, hogy alulírott, a magyar népi gombászatról szólva, nem mellőzte a városi adatokat sem, de nem ezek voltak a hangsúlyosak, s nem is ment bele a részletekbe – nem annyira, mint például a budapesti Kicsi Sándor András, aki külön írást közölt a Városliget gombáiról.)

A *Hogyan barátokoztam meg a gombákkal* című részben a szerző a sepsibükszádi meghatározó gyermekkori élményeiről szól.

Amikor a fajok számáról ír, említést tesz az egyik székely sajátosságának tekinthető, világviszonylatban is különlegességnek számító fajtáról, a harapégésről, harapégtéről is, mely gomba kevés szakkönyvben lelhető fel, alig tud róla a világ. Székelyföldön, pontosabban Háromszéken az 1960–70-es évekig ismert volt, ír is róla a *MOESZIA, Erdélyi Gombász* legutóbbi, Székelyföldre fókuszáló száma. Maga a gomba elnevezése is székely tájszó, és az itteni történelmi helyzet az oka, hogy ismerete, használata rövid virágkort követően rohamosan visszaszorult. Az államosításkor (1948) ugyanis elvették az erdőket, az emberek egy ideig még mondogatták, és tettek is érte, hogy „legalább gombánk legyen, ha erdők már nincs”, de aztán a szigorítások, tiltások, büntetések miatt az avartüztől nagyon függő, ízletes gombát egyre kevesebben merték szedni.

A kötetben választ kapunk olyan kérdésekre is, hogy mekkora lehet, meddig él a gomba, hogy néz ki földrajzilag Sepsiszentgyörgy, miként kerül a gomba a városba, és melyek a gombák városi fapartneri. Szól a cserjékről, más növényekről, mohákról, zuzmókról, sőt állatokról is, a gombákkal kapcsolatban.

A címlapra az őzlábgalóca (*Amanita vittadini*) került, mely ritka gombának számít, viszont Sepsiszentgyörgyön és környékén elég gyakori. Minden egyes faj esetében megadja a szerző a szinonimákat, a tudományos nevet, a fontosabb jellemzőket, hogy hol fordul elő a városban, jelzik-e máshonnan, kitér a megfigyelési időpontokra, az étkezési értékre, a veszélyeztetettségre (ha ez fennáll), valamint megjegyzéseket is fűz a bemutatásához.

A gombászati alapfogalmak kislexikonát mintegy 10 oldalnyi szakirodalom, román nyelvű összefoglaló, a könyvben szereplő gombanevek magyar és latin nyelvű mutatója, ajánlás és köszönetnyilvánítás zárja. A kötet ismert és kevésbé ismert gombafajokat (mintegy 400 fajt) úgy mutat be, hogy abban egyesül a környezetvédelmi és a gombászati megközelítés, tehát akár a szokásosnál több érdekességet tartalmazó gombahatározóként is hasznos lehet. Több száz jó minőségű fotó, valamint több táblázat és grafikon is növeli a mű értékét.

Asztal II.
(150 x 200 cm, olaj, vászon)